

ZARZĄDZENIE NR 9
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE

z dnia 18 lipca 2025 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Torfy Orońskie

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się, na okres 5 lat, zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Torfy Orońskie, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

2. Lokalizację zadań ochronnych, o których mowa w ust. 1, określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska - Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody w Warszawie.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Warszawie

Jacek Lolo

Załącznik Nr 1 do zarządzenia nr 9
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie
z dnia 18 lipca 2025 r.

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków

Identyfikacja zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Sposób eliminacji zagrożenia lub jego ograniczenia oraz jego skutków
Rozwój gatunków zielnych, w szczególności trzciny i trzęślicy modrej, przyczyniających się do zanikania charakterystycznych dla torfowiska światłożądnych gatunków oraz eutrofizację siedliska.	Istniejące Wewnętrzne	Ekstensywne użytkowanie kośne.
Ekspansja gatunków drzewiastych i krzewiastych, w szczególności kruszyny pospolitej <i>Frangula alnus</i> i olszy czarnej <i>Alnus glutinosa</i> , powodujących osuszanie torfowiska i zanik charakterystycznych dla niego gatunków roślin.	Istniejące Zewnętrzne	Usunięcie gatunków drzewiastych i krzewiastych oraz ich odrośli.

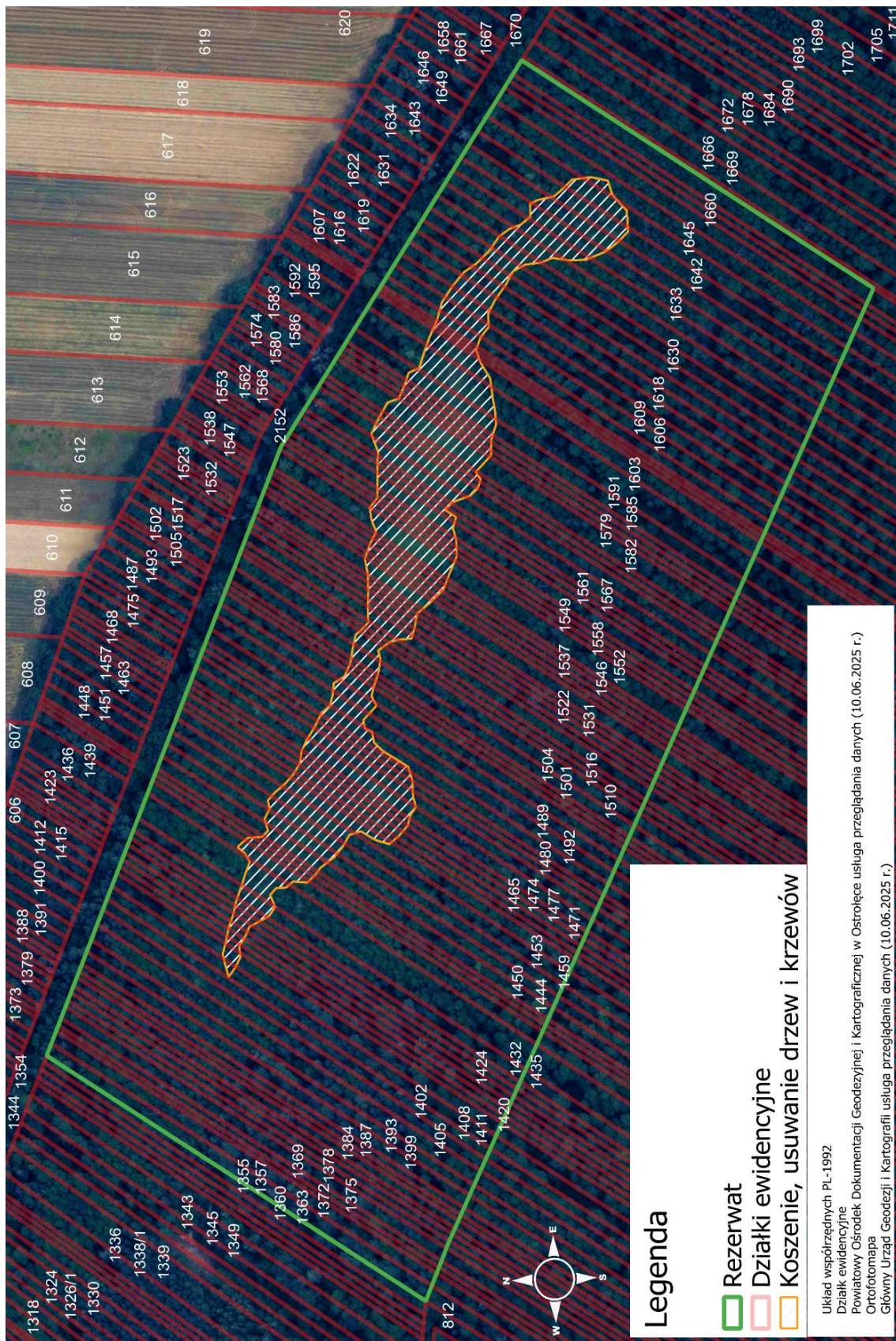
Załącznik Nr 2 do zarządzenia nr 9
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie
z dnia 18 lipca 2025 r.

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań

Rodzaj zadań	Rozmiar zadań	Lokalizacja Zadań
		Numer działki ewidencyjnej
Koszenie.	Ekstensywne koszenie roślinności zielnej, w szczególności trzciny i trzęślicy modrej, wraz z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza obszar działania ochronnego. Koszenie należy wykonać dwukrotnie w ciągu roku w dwóch terminach: I termin: od 15 lipca do 15 sierpnia, II termin: od 1 października do 31 października.	1405; 1408; 1411; 1414; 1417; 1420; 1424; 1426; 1429; 1432; 1435; 1438; 1441; 1444; 1447; 1450; 1453; 1456; 1459; 1462; 1465; 1469; 1471; 1474; 1477; 1480; 1483; 1486; 1489; 1492; 1495; 1498; 1501; 1504; 1507; 1510; 1513; 1516; 1519; 1522; 1525; 1528; 1531; 1534; 1537; 1540; 1543; 1546; 1549; 1552; 1555; 1558; 1561; 1564; 1567; 1570; 1573; 1576; 1579; 1582; 1585; 1588; 1591; 1594; 1597; 1600; 1603; 1606; 1609; 1612; 1615; 1618; 1621; 1624; 1627; 1630; 1633; 1636; 1639; 1642; 1645; 1648
Usuwanie drzew i krzewów.	Wykaszenie odrośli i siewek olszy czarnej i kruszyny pospolitej, wraz z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza obszar działania ochronnego. Koszenie należy wykonać dwukrotnie w ciągu roku w dwóch terminach: I termin: od 15 lipca do 15 sierpnia, II termin: od 1 października do 31 października.	1405; 1408; 1411; 1414; 1417; 1420; 1424; 1426; 1429; 1432; 1435; 1438; 1441; 1444; 1447; 1450; 1453; 1456; 1459; 1462; 1465; 1469; 1471; 1474; 1477; 1480; 1483; 1486; 1489; 1492; 1495; 1498; 1501; 1504; 1507; 1510; 1513; 1516; 1519; 1522; 1525; 1528; 1531; 1534; 1537; 1540; 1543; 1546; 1549; 1552; 1555; 1558; 1561; 1564; 1567; 1570; 1573; 1576; 1579; 1582; 1585; 1588; 1591; 1594; 1597; 1600; 1603; 1606; 1609; 1612; 1615; 1618; 1621; 1624; 1627; 1630; 1633; 1636; 1639; 1642; 1645; 1648

Załącznik Nr 3 do zarządzenia nr 9
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie
z dnia 18 lipca 2025 r.

Lokalizacja zadań ochronnych

Uzasadnienie

Projekt zadań ochronnych rezerwatu został opracowany na podstawie art. 22 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Stanowi on kontynuację działań realizowanych od 2020 r. w ramach zarządzenia nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfy Orońskie”, które utraciło swoją moc z dniem 20 marca 2025 r.

Ochrona środowiska przyrodniczego wymaga podejmowania działań w sposób ciągły, szczególnie w przypadku zajścia sytuacji, w której może dojść do pogorszenia stanu wyznaczonego dla rezerwatu celu ochrony. Ustawa o ochronie przyrody przewiduje dla rezerwatów przyrody możliwość sporządzenia projektu zadań ochronnych, które w swoim założeniu mają charakter tymczasowy i zawarta w nich regulacja, w świetle zredagowanych zapisów tego artykułu, odnosi się tylko i wyłącznie do najważniejszych i najbardziej pilnych, z punktu widzenia ochrony przyrody, działań.

Zakres działań zaplanowanych w ramach zadań ochronnych został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można wykonywać polowania, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wyznacza się miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 22 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody. Cały obszar rezerwatu obejmuje się ochroną czynną. Z uwagi na zniekształcenie zbiorowisk roślinnych rezerwatu oraz niezbyt korzystną ich strukturę przestrzenną, nie należy wyznaczać obszarów ochrony ścisłej.

Rezerwat przyrody Torfy Orońskie został utworzony na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 12 sierpnia 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 28, poz. 222) w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych rzadkich i chronionych gatunków roślin, występujących w naturalnych zbiorowiskach torfowiskowych i leśnych. Pod względem administracyjnym rezerwat położony jest w powiecie garwolińskim, w gminie Maciejowice, obręb ewidencyjny Oronne.

Silnymi stronami rezerwatu są cechy krajobrazu tworzonego przez mozaikę ekosystemów bagiennych, leśnych i łąkowych, różnorodność florystyczna i faunistyczna rezerwatu, duże zróżnicowanie siedlisk na względnie małej powierzchni oraz oddalenie od dużych aglomeracji i źródeł zanieczyszczeń. Do słabych jego stron można zaliczyć sukcesję naturalną na terenach otwartych.

Rezerwat obejmuje nieduży fragment rozległego kompleksu lasów bagiennych i wilgotnych, wykształconych w podtopionym skrzydle pradoliny Wisły, wraz ze śródleśnym torfowiskiem niskim, położonym u podnóża skarpy tarasu zalewowego doliny Wisły. W skład kompleksu bagiennego objętego granicami rezerwatu wchodzi głównie zbiorowiska olsowe, otaczające jedno z najcenniejszych na Mazowszu mechowisk. Jest to siedlisko przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) oraz stanowisko wymierającego w Polsce storczyka lipiennika loesela *Liparis loeselii*. Konieczność podjęcia działań ochronnych wynika bezpośrednio z postępujących na torfowisku negatywnych przemian biocenotycznych (ekspansja trzciny, trzęślicy, wysokich turzyc, krzewów i drzew), które prowadzą do zaniku gatunków charakterystycznych dla mechowisk, w tym bardzo rzadkiego na Mazowszu lipiennika Loesela - gatunku, podobnie jak samo siedlisko, chronionego na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7).

Opisywane mechowisko rozciąga się wzdłuż krawędzi wysoczyzny wąskim pasem o szerokości od 10 do 60 m, na długości ok. 450 m. Zasilane jest wodami podskarpowymi. Roślinność porastająca torfowisko to mszysto-turzycowe fitocenozy ze związku *Caricion davallinae* z dominacją turzycy prosowatej *Carex panicea*, ponikła skąpokwiatowego *Eleocharis quinqueflora*,

rzadziej wełnianek *Eriophorum* spp. w warstwie zielnej oraz limprichtii długokończystej *Limprichtia revolvens* s. l., złocieńca gwiazdkowatego *Campylium stellatum*, lokalnie mokradłoszki zaostroznej *Calliergonella cuspidata* w warstwie mszystej. Płaty reprezentują głównie zespół *Caricetum paniceo-lepidoarpae*, lokalnie z większym udziałem gatunków ekspansywnych- trzciny pospolitej *Phragmites australis*, trzęślicy modrej *Molinia caraulea* lub wysokich turzyc, przede wszystkim turzycy błotnej *Carex acutiformis*. Najsilniejsza ekspansja trzciny obserwowana jest na krańcach wschodnich i zachodnich torfowiska. W centralnej części większy udział ma trzęślica modra. Wkraczanie drzew i krzewów (głównie olszy czarnej *Alnus glutinosa* i kruszyny pospolitej *Frangula alnus*) następuje przede wszystkim w bezpośrednim sąsiedztwie olsu. Największe zagrożenie proces ten stanowi w najwęższych fragmentach płatu - istnieje tu niebezpieczeństwo fragmentacji siedliska. Dla zachowania opisanego siedliska oraz związanych z nim rzadkich gatunków roślin niezbędne jest zastosowanie działań ochrony czynnej. W ostatnich latach na torfowisku prowadzono koszenie i odkrzaczanie wraz z usuwaniem biomasy, jednak gatunki ekspansywne nie zostały całkowicie wyeliminowane. Aby osłabić populacje trzciny i trzęślicy, a także innych gatunków niepożądanych konieczne jest coroczne ręczne koszenie. Korzystając z doświadczeń z minionego okresu zmodyfikowano w niniejszym zarządzeniu częstotliwość koszenia poprzez przeprowadzenie tych czynności dwukrotnie w ciągu roku, w celu zwiększenia pozytywnych efektów realizacji zadań ochronnych.

Dla zachowania opisanego siedliska oraz związanych z nim rzadkich gatunków roślin, każdorazowo po przeprowadzonym działaniu, konieczne jest usunięcie pozyskanej biomasy poza obszar działania. Biomase należy równomiernie rozłożyć w otaczających mechowisko olsach, unikając nagromadzenia materii w jednym miejscu, co może negatywnie wpłynąć na tempo procesów rozkładu pozyskanej podczas wykaszania biomasy, powodując zaburzenia w obiegu pierwiastków, miejscowo powodując niepożądaną eutrofizację siedliska. Obszar rezerwatu, którego dotyczy niniejsze zarządzenie, objęty jest ochroną czynną.

W myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody, zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody nie stanowi aktu prawa miejscowego. Z uwagi na powyższe, przedmiotowe zarządzenie nie wymaga uzyskania uzgodnienia z Wojewodą Mazowieckim, wynikającego bezpośrednio z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428).

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt zarządzenia będzie oddziałował na:

- 1) Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) właścicieli gruntu objętego formą ochrony rezerwatowej.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia nie podlega konsultacjom.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja zadań wynikających z zarządzenia zostanie sfinansowana z budżetu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie lub ze środków zewnętrznych, np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i prace rozwojowe” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1936).

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody rezerwatu. Spodziewać się można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie swym zakresem obejmuje obszar: Bagna Orońskie PLH140023, czyli teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 jako specjalny obszar ochrony siedlisk na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bagna Orońskie (PLH140023) (Dz. U. poz. 2006). Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.